

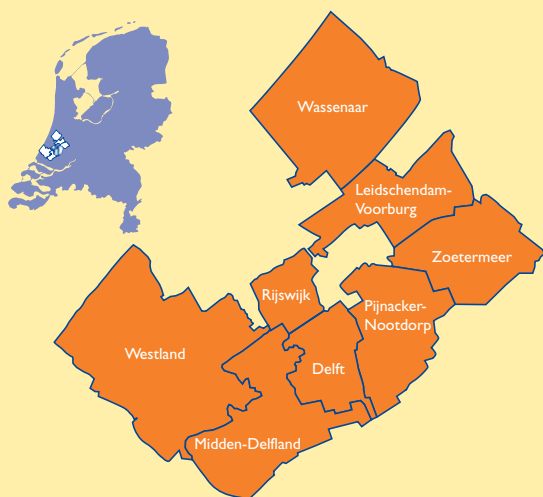
JEUGD: 12 - 18 JAAR

Jongerenonderzoek 2005

Onderzoek naar de gezondheid van jongeren van 12 tot en met 18 jaar

De GGD Zuid-Holland West voorziet gemeenten in haar werkgebied van inzicht in de gezondheidssituatie van hun inwoners. In het kader hiervan is in 2005 een schriftelijke gezondheidsenquête uitgevoerd. Van iedere gemeente is een steekproef getrokken uit de populatie 12 tot en met 18 jarigen. Van de 6.287 vragenlijsten is 53% geretourneerd.

De resultaten geven onder meer inzicht in de lichamelijke en geestelijke gezondheid, leefgewoonten, vrijetijdsbesteding, criminaliteit, seksuele ervaring en schulden.

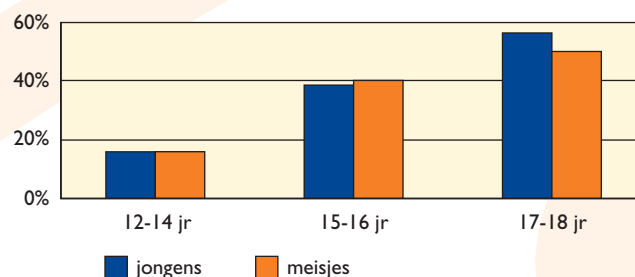
Gepresenteerde resultaten hebben in het algemeen betrekking op het gehele werkgebied van de GGD. Op 1 januari 2005 woonden in de hele regio 45.438 jongeren van 12 tot en met 18 jaar. Omdat er is gecorrigeerd voor verschillen in leeftijd en geslacht tussen de onderzoeksgroep en de gehele bevolking van de regio Zuid-Holland West zijn de gepresenteerde resultaten representatief voor alle jongeren van 12 tot en met 18 in de regio. Verschillen tussen groepen jongeren of bijvoorbeeld gemeenten zijn in de tekst alleen genoemd als deze statistisch significant zijn (met een kans van minder dan 5% op toeval berustend).

In deze factsheet wordt ingegaan op het genotmiddelengebruik van de jongeren in de regio Zuid-Holland West. Het gaat hier om roken, het drinken van alcohol en gebruik van soft- en harddrugs.

Roken

Bijna een op de drie jongeren (32%) heeft wel eens een sigaret, sigaar of pijp gerookt. Van de 12 - 14 jarigen heeft 14% wel eens gerookt. Bij de 15 - 16 jarigen is dit 39% en bij de 17 - 18 jarigen 52%. Jongens van 17 - 18 jaar geven vaker dan meisjes van dezelfde leeftijd aan dat zij wel eens gerookt hebben. Het percentage jongeren dat ooit gerookt heeft is lager dan uit het landelijke en regionale Peilstationsonderzoek naar voren komt.¹⁾²⁾

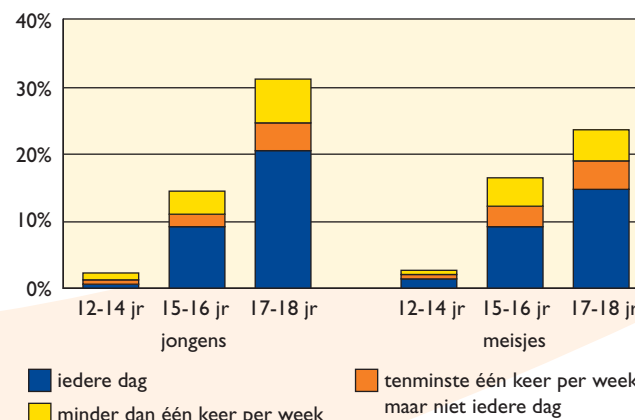
O O I T G E R O O K T

Percentage jongeren dat wel eens gerookt heeft, naar leeftijd en geslacht.

Door 14% van de jongeren wordt nog steeds gerookt: 8% rookt iedere dag, 2% rookt tenminste een keer per week, maar niet iedere dag en 3% rookt minder dan een keer per week. Ook hier zijn weer grote verschillen naar leeftijd te zien. Eén procent van de 12 - 14 jarigen rookt dagelijks. Dit loopt op tot 9% onder jongeren van 15 - 16 jaar. Door 18% van de 17 - 18 jarigen wordt dagelijks gerookt. Het percentage dagelijkse rokers van 17 - 18 jaar komt overeen met landelijke cijfers. Onder de jongere leeftijdsgroepen zijn minder dagelijkse rokers dan landelijk.¹⁾

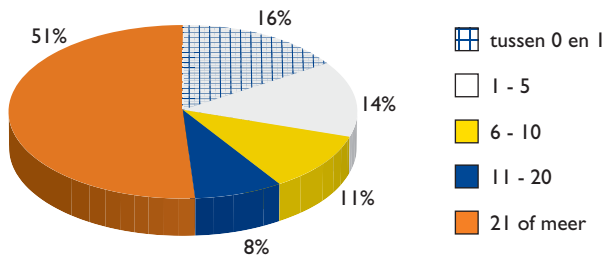
HUIDIGE ROKERS

Percentage jongeren dat nu rookt, naar frequentie, leeftijd en geslacht.

Van de jongeren die aangeven momenteel te roken, rookt de helft gemiddeld 21 of meer sigaretten per week. Van de rokers rookt 16% gemiddeld tussen 0 en 1 sigaret per week.

GEMIDDELD AANTAL SIGARETTEN PER WEEK

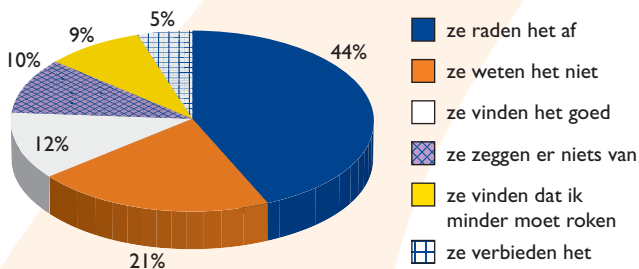

Gemiddeld aantal sigaretten dat per week wordt gerookt door jongeren die aangeven momenteel te roken.

De gemiddelde leeftijd waarop de huidige rokers begonnen zijn met (regelmatig) roken is 14 jaar. Meisjes begonnen gemiddeld op iets jongere leeftijd met roken dan jongens (13,8 jaar versus 14,4 jaar). Er zijn meer rokers onder leerlingen van havo en vmbo-overig (basisberoepsgerichte, kaderberoepsgerichte of gemengde leerweg) dan onder leerlingen van vwo en vmbo-theoretische leerweg. Naarmate de opleiding van de ouders lager is, zijn er meer jongeren die roken. Er is geen verschil naar etniciteit. Ruim de helft van de jongeren die roken (61%) geeft aan op straat, in een park of ergens anders buiten te roken. Daarnaast roken veel jongeren in een discotheek (50%), in een café, bar, snackbar of op een terras (41%).

Ruim vier op de tien jongeren die roken (44%) geven aan dat hun ouders het roken afraden. Een op de vijf jongeren (21%) rookt zonder dat zijn/haar ouders het weten. Vijf procent van de rokers geeft aan dat zijn/haar ouders het roken verbieden.

MENING OUDERS OVER ROKEN

Mening ouders over het roken van hun zoon of dochter, volgens de jongere zelf.

De helft van de rokende jongeren wil stoppen met roken: 35% wil binnen een half jaar stoppen, 15% binnen een jaar. De andere helft van de rokers geeft aan niet te willen stoppen.

Onafhankelijk van leeftijd en geslacht blijkt de omgeving van de jongere erg bepalend te zijn voor het rookgedrag. Zoals uit de volgende tabel blijkt is het percentage ouders, vrienden/vriendinnen, collega's, broers/zussen en partners dat rookt veel hoger onder de rokende dan onder de niet-rokende jongeren. Jongeren die aangeven dat er niemand in hun omgeving rookt, zijn zelf bijna allemaal niet-rokers.

ROKERS IN OMGEVING

	rokende jongere	niet-rokende jongere
vader en/of moeder	50%	32%
enkele vriend(inn)en	50%	40%
bijna alle vriend(inn)en	46%	4%
collega's	40%	14%
broer(s) en/of zus(sen)	37%	12%
partner	19%	2%
niemand	< 1%	32%

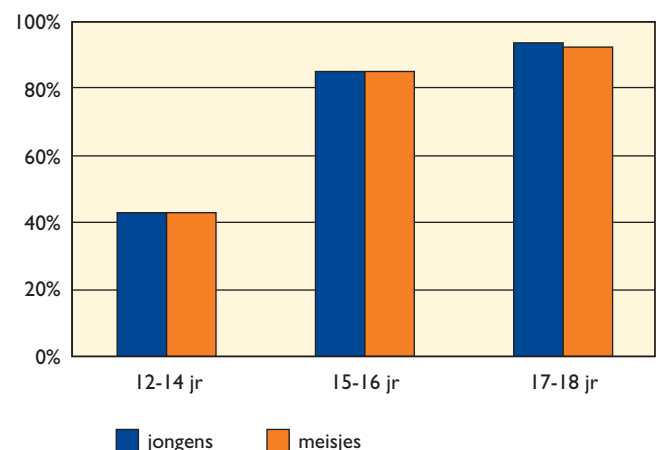
Percentage rokers in de omgeving van de jongere, uitgesplitst naar omgeving van de rokende en de niet-rokende jongeren.

Aan alle jongeren is gevraagd hoe ze het gezondheidsrisico inschatten als ze zelf roken of zouden roken. Tweederde van de jongeren (67%) denkt dat zij zelf gezondheidsrisico lopen. Een op de vijf jongeren (20%) denkt dat het gezondheidsrisico van roken wel meevalt. Twaalf procent geeft aan het niet te weten. Interessant zijn de verschillen tussen de rokers en de niet-rokers. Jongeren die niet roken en jongeren die elke dag roken hebben het meest reële besef van het gezondheidsrisico dat ze (zouden) lopen door te roken. De helft van de jongeren die niet elke dag of minder dan een keer per week roken, denkt dat het gezondheidsrisico dat ze lopen wel meevalt.

Alcohol

Zeven op de tien jongeren (69%) hebben wel eens alcohol gedronken. Er is hierin geen verschil tussen jongens en meisjes. Van de 12 - 14 jarigen drinkt 44% wel eens alcohol. Dit loopt op tot 85% onder jongeren van 15 - 16 jaar en 92% onder 17 - 18 jarigen. Er zijn meer allochtone dan autochtone jongeren die nooit alcohol drinken. Met name niet-westerse en eerstegeneratie-allochtonen drinken nooit alcohol.

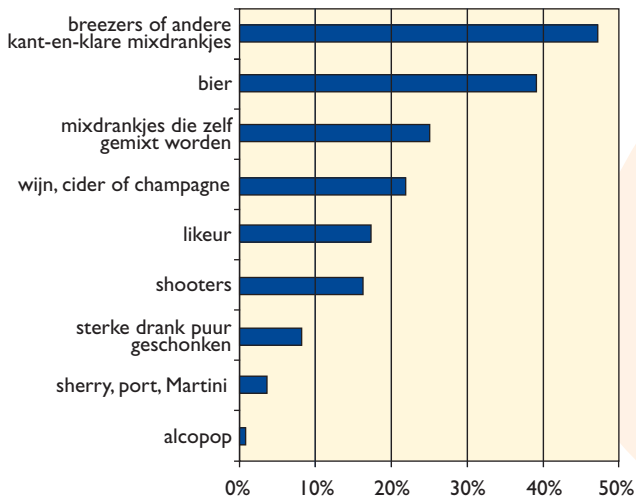
ALCOHOL

Percentage jongeren dat wel eens alcohol drinkt, naar leeftijd en geslacht.

Het meest populair onder jongeren zijn de breezers of andere mixdrankjes die je kant-en-klaar koopt: bijna de helft van de jongeren (47%) drinkt dit wel eens. Met name bij meisjes zijn breezers een favoriete drank. Bier wordt door 39% van de jongeren gedronken. De overige alcoholische dranken zijn wat minder populair onder jongeren.

SOORTEN ALCOHOL

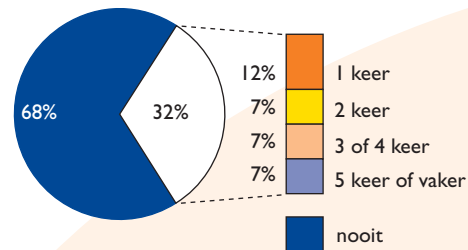

Percentage jongeren dat aangeeft een bepaald soort alcoholische drank te drinken.

De helft van de jongeren die wel eens alcohol drinken doet dit thuis, samen met anderen (54%) of bij anderen thuis (47%). Daarnaast drinken veel jongeren in een discotheek (46%). Ruim acht op de tien jongeren (84%) die wel eens alcohol drinken doen dat in het weekend (op vrijdag tot en met zondag). Bijna een kwart (24%) drinkt doordeweeks. Op zo'n doordeweekse dag worden dan een tot twee glazen alcohol gedronken (80%). Een kwart van de weekenddrinkers drinkt zes of meer glazen per dag.

Van de totale groep jongeren heeft ruim de helft (54%) in de vier weken voor het onderzoek gedronken. Dit komt overeen met gegevens uit het laatste Peilstationsonderzoek van 2003.¹⁾²⁾ Met het toenemen van de leeftijd, zijn er meer jongeren die recent gedronken hebben (25% bij 12 - 14 jarigen, 71% bij 15 - 16 jarigen en 83% bij 17 - 18 jarigen). Meer autochtone dan allochtone jongeren hebben recent gedronken en relatief meer havo-leerlingen. Een op de drie jongeren (32%) heeft in de vier weken voor het onderzoek bij één gelegenheid vijf of meer drankjes met alcohol gedronken ("piekdrinken"). Dit werd gedaan door 8% van de 12 - 14 jarigen, 43% van de 15 - 16 jarigen en 58% van de 17 - 18 jarigen. Piekdrinken werd meer gedaan door jongens dan meisjes van 17 - 18 jaar (67% versus 48%). Ook wanneer rekening wordt gehouden met verschillen in leeftijd en geslacht, wordt piekdrinken relatief meer gedaan door jongeren met laag of middelbaar opgeleide ouders. Piekdrinken komt meer voor in de gemeenten Midden-Delfland (41%), Westland (40%), Wassenaar (36%), Delft (35%) en Pijnacker-Nootdorp (35%) dan in Leidschendam-Voorburg (25%), Zoetermeer (26%) en Rijswijk (29%). Deze verschillen blijven bestaan wanneer gecorrigeerd wordt voor geslacht, leeftijd, etniciteit, onderwijsvorm en opleiding van de ouders.

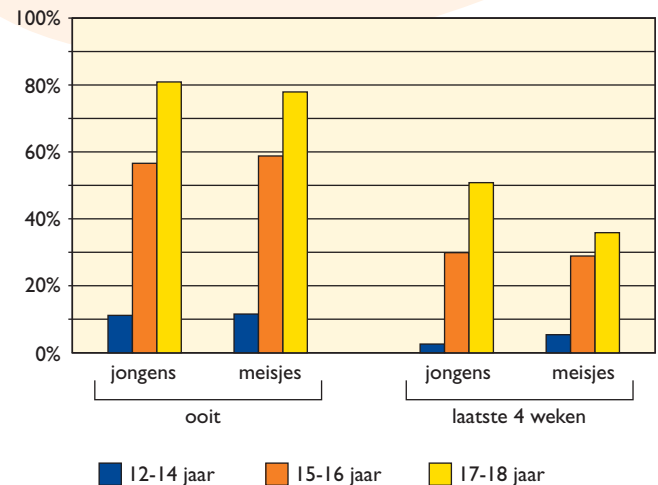
PIEKDRINKEN

Percentage jongeren dat in de vier weken voor het onderzoek vijf of meer drankjes met alcohol bij één gelegenheid heeft gedronken, naar aantal keer.

Ruim vier op de tien jongeren (44%) zijn ooit dronken of aangeschoten geweest, de helft hiervan was dit ook in de laatste vier weken. Er is nauwelijks verschil tussen jongens en meisjes waar het gaat om ooit of recent dronkenschap. Alleen de jongens van 17 - 18 jaar zijn in de laatste vier weken vaker dronken geweest dan meisjes van dezelfde leeftijd. Recent dronkenschap komt vaker voor bij havo- en vwo-leerlingen dan bij vmbo-leerlingen.

DRONKENSCHAP

Percentage jongeren dat dronken of aangeschoten is geweest in zijn/haar hele leven (ooit) en in de laatste vier weken, naar leeftijd en geslacht.

Ruim de helft van de jongeren die wel eens alcohol drinken geeft aan dat hun ouders het goed vinden (58%). Bij 12 - 14 jarigen vindt bijna de helft van de ouders (48%) het goed dat er alcohol gedronken wordt. Door 16% wordt aangegeven dat hun ouders het afraden, 15% van de ouders zegt er niets van. Zes procent van de ouders vindt dat de jongere minder moet drinken. Dit wordt met name aangegeven door jongens vanaf 15 jaar en jongeren die in de vier weken voor het onderzoek bij een gelegenheid vijf of meer glazen alcohol hebben gedronken. Vier procent van de jongeren drinkt zonder dat de ouders het weten. Door 2% van de ouders wordt het drinken van alcohol verboden, terwijl hun zoon/dochter dit toch doet. Het stiekem drinken van alcohol en het drinken terwijl ouders het verboden hebben, komt met name voor bij 12 - 14 jarigen.

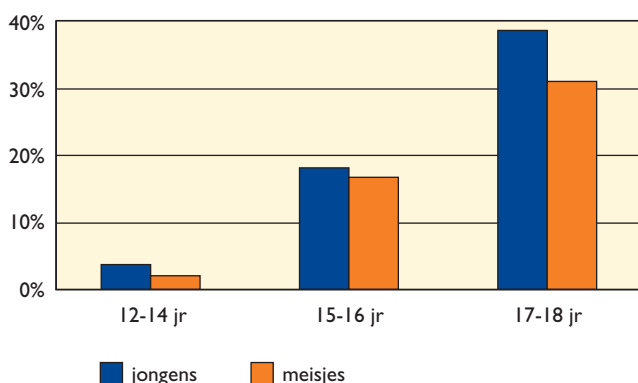
Hasj/wiet

Ruim een kwart van de jongeren (26%) heeft wel eens hasj of wiet aangeboden gekregen: 12% op school, 11% op straat, in een park of bij een hangplek, 8% thuis of bij vrienden thuis, 7% in een café of disco, op een feest of bij een concert en 1% ergens anders. Jongens van 17 - 18 jaar hebben vaker hasj of wiet aangeboden gekregen dan meisjes van dezelfde leeftijd.

Ook wanneer rekening wordt gehouden met verschillen in leeftijd en geslacht, zijn er in de gemeenten Midden-Delfland en Westland minder jongeren die aangeven dat zij ooit hasj of wiet aangeboden hebben gekregen, dan in de andere gemeenten.

Zestien procent van de jongeren heeft ooit hasj of wiet gebruikt. Bij de 12 - 14 jarigen was dit 3%, bij de 15 - 16 jarigen 17% en bij de 17 - 18 jarigen 35%. Alleen bij de hoogste leeftijdsgroep zijn er meer jongens dan meisjes die ooit hasj of wiet hebben gebruikt (38% versus 32%). Er zijn meer ooit-gebruikers onder autochtonen en westerse allochtonen dan onder niet-westerse allochtonen. Onder tweedegeneratieallochtonen zijn meer hasj/wietgebruikers dan onder eerstegeneratieallochtonen.

OOIT-GEbruik HASJ OF WIET

Percentage jongeren dat ooit hasj of wiet heeft gebruikt, naar leeftijd en geslacht.

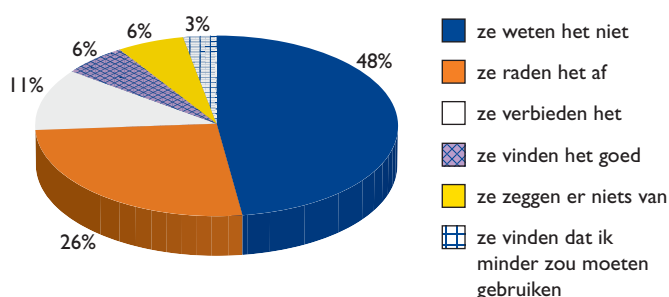
In de laatste vier weken voor het onderzoek heeft 6% van de jongeren hasj of wiet gebruikt. Het percentage recente gebruikers loopt op met het stijgen van de leeftijd: van 1% bij jongeren van 12 - 14 jaar, 4% bij 15 - 16 jarigen tot 13% onder jongeren van 17 - 18 jaar. Meer jongens dan meisjes van 17 - 18 jaar hebben in de laatste vier weken hasj of wiet gebruikt (17% versus 10%). Onafhankelijk van leeftijd en geslacht hebben relatief meer jongeren met laag opgeleide ouders recent hasj of wiet gebruikt. Er is hierin geen verschil naar etniciteit of naar opleiding van de jongere.

Vier op de tien jongeren die hasj of wiet gebruiken (41%) verkrijgen dit van vrienden. Een op de vijf (20%) koopt het in een koffieshop, 7% verkrijgt het van schoolgenoten. Een enkeling (1%) kweekt de hasj of wiet zelf. Bijna de helft van de jongeren die wel eens hasj of wiet hebben gebruikt (47%), geeft aan dit nu niet meer te gebruiken.

De jongeren die hasj of wiet gebruiken, doen dit voornamelijk op straat, in een park of een andere plek buiten (62%). De helft van de gebruikers (51%) rookt de hasj of wiet bij vrienden. Meer dan de helft van de gebruikers (64%) rookt gemiddeld minder dan 1 joint per keer, omdat zij met anderen meeroken. De overige 36% van de gebruikers rookt gemiddeld 2,8 joints per keer.

Bijna de helft (48%) van de jongeren die hasj of wiet gebruiken, doet dit zonder dat hun ouders het weten. Een kwart (26%) geeft aan dat hun ouders het afraden. Elf procent rookt joints terwijl hun ouders het verboden hebben.

MENING OUDERS GEBRUIKEN HASJ OF WIET

Mening ouders over het gebruiken van hasj of wiet door hun zoon of dochter, volgens de jongere zelf.

Harddrugs

Zes procent van de jongeren heeft wel eens harddrugs (zoals cocaïne, XTC, pep/speed) aangeboden gekregen. Dit gebeurde met name bij jongeren van 15 jaar en ouder. Vier procent van de jongeren heeft harddrugs aangeboden gekregen in een café of disco, op een feest of bij een concert. Eén procent van de jongeren kreeg op school harddrugs aangeboden.

Twee procent van de jongeren heeft ooit XTC gebruikt. Cocaïne (1%), hallucinogene paddestoeltjes (1%) en amfetaminen (1%) zijn door een kleine groep jongeren gebruikt. Een enkeling heeft ooit heroïne gebruikt.

In de laatste vier weken heeft 0,7% XTC gebruikt, 0,4% cocaïne, 0,1% paddo's, een enkeling heeft amfetaminen gebruikt en niemand uit dit onderzoek heroïne. Meer jongens dan meisjes hebben recentelijk harddrugs gebruikt. Het harddrugsgebruik is lager dan uit het laatste Peilstationsonderzoek naar voren kwam.²⁾

1) Monshouwer, K. et al. *Jeugd en riskant gedrag. Kerngegevens uit het peilstationsonderzoek 2003*. Utrecht, Trimbos-instituut, 2004.

2) Bisschop, I. *Roken, drinken, drugsgebruik en gokken onder scholieren in de regio Zuid-Holland West*. Zoetermeer, GGD Zuid-Holland West, 2004.

Colofon

Andere factsheets in de reeks

Jongerenonderzoek 2005:

- 01 Onderzoeksoptzet en achtergrondkenmerken
- 02 Lichamelijke gezondheid
- 03 Psychosociale gezondheid
- 04 Voeding en gewicht
- 06 Vrijtijdsbesteding, sport en lichaamsbeweging
- 07 Seksualiteit
- 08 Criminaliteit en veiligheid
- 09 Inkomen, bijbaan en schulden
- 10 Samenvatting en aanbevelingen

Meer informatie

GGD Zuid-Holland West

Sector Gezondheidsbevordering

Epidemiologie

Postbus 6080

2702 AB Zoetermeer

Telefoon (079) 343 08 88

E-mail info@ggdzwh.nl

Internet www.ggdzwh.nl

juni 2006